

8. Фоміна О. О. Інститут відповідальності в контексті створення соціально-трудова відносин ринкового типу / О. О. Фоміна // Вісник економічної науки України: науковий журнал. – 2009. – № 1 (15). – С. 173-177.

Пеньковский С.В.

Полтавская государственная аграрная академия

МЕХАНИЗМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНО-ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ УКРАИНЫ

Аннотация

В статье раскрыты содержание и особенности социально-трудова отношений на предприятиях Украины. Выявлены их недостатки и тенденции развития. Показаны негативные социально-экономические последствия дальнейших деформаций. Обоснованные средства совершенствования финансово- и организационно-экономических составляющих механизмов государственного регулирования социально-трудова отношений с учетом мирового опыта, внутренних рисков и угроз, глобальных воздействий.

Ключевые слова: предприятия, социально-трудова отношения, занятость, безработица, работники, рынок труда, государственное регулирование, государственно-частное партнерство, социальная ответственность, механизмы, усовершенствования.

Penkovskiy S.V.

Poltava State Agrarian Academy

MECHANISMS OF STATE REGULATION OF SOCIAL AND LABOUR RELATIONS AT ENTERPRISES OF UKRAINE

Summary

The article reveals the content and features of socio-labour relations in enterprises of Ukraine. It identifies their weaknesses and tendencies of development. The author shows negative socio-economic consequences of further deformations. Means of improving the financial, organizational and economic components of mechanisms of state regulation of socio-labour relations taking into account international experience, internal risks and threats of global influences are substantiated.

Keywords: enterprises, socio-labour relations, employment, unemployment, workers, labour market, government regulation, public-private partnerships, social responsibility, mechanisms, improvements.

УДК 330.322(045)

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОЛІПШЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Поліщук О.А., Кифик І.І.

Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті розкривається питання інвестиційної привабливості України та аналізуються можливі варіанти покращення ситуації з урахуванням сучасних тенденцій та факторів зовнішнього середовища.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, індекс інвестиційної привабливості, інвестиційний клімат.

Постановка проблеми. В останні роки інвестиційна привабливість України знизилась, через ряд факторів, що призвело до зменшення відсотку залучення іноземних інвестицій і як результат погіршення економіки держави. Тому проблема залучення іноземних інвестицій є досить актуальною, оскільки від цього залежить добробут країни і населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Чимало науковців у своїх працях розглядають проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України та низку заходів, які передусім потрібні для подолання взаємної недовіри між іноземними інвесторами, місцевими підприємцями та урядом.

Але найбільш відомими є: О. Герасимчук, Б. Кваснюка, А. Яценко, О. Завгородньої, В. Тарасович, О. Задорожна, О. Лапко [1]

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Знаходження шляхів залучення інвестицій, за рахунок яких, країна вийде з кризи, поліпшення інвестиційної привабливості України.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є аналіз особливостей інвестиційної привабливості економіки України в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах господарювання, залучення інвестицій сприяє розвитку економіки, впровадження нових технологій,

оновленню зношених основних виробничих фондів, створенню нових робочих місць і т.д.

Головною причиною низької інвестиційної привабливості української економіки для системних іноземних інвесторів можна вважати наявність бойових дій, недосконале законодавство. Тому за результатами досліджень Європейської Бізнес Асоціації, індекс інвестиційної привабливості у 1-му кварталі 2015 року становив 2,51 бали за п'ятибальною шкалою. Цей показник майже не відрізняється від попереднього результату, одержаного наприкінці 2014 року (2,5 з 5 можливих).

Крім того, у першому кварталі року мали місце значні коливання курсу гривні, що, у свою чергу, мало негативний вплив на експортно-імпортні операції та підірвало фінансову стабільність держави в цілому. Разом з цим, ми бачимо, що стрімкого зниження індексу також не відбулося. Якщо порівняти новий результат з минулорічним, то середня оцінка сягала позначки – 2,72. Однак, отриманий результат є не найгіршим за історію проведення дослідження.

Анна Дерев'янюк, виконавчий директор Європейської Бізнес Асоціації зазначає, що індекс показує вміння бізнесу пристосовуватися до будь-яких умов, оптимізувати свої процеси з тим, аби протриматися на плаву. Навіть у такі кризові умови, які зараз переживає Україна – це валютна нестабільність, крихкість банківської системи, війна на Сході країни, втрата активів та торговельних зв'язків на Донбасі та в Криму, загальна нестабільність – бізнес виживає.

Головним позитивним моментом для підприємництва є спрощення процедур ведення бізнесу. Тобто, це скасування необхідності отримання карантинного сертифікату, скорочення строків надання фітосанітарного сертифікату, відміну 6 ліцензій та 14 дозвільних документів в сфері регулювання сільського господарства. Ці заходи дали змогу Україні піднятися на 15 позицій в рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business-2015. Укладачі рейтингу говорять про низку покращень у бізнес-кліматі України. Серед них, наприклад, виділяють спрощення процесу сплати податків для компаній, завдяки введенню електронної системи подання декларацій та сплати єдиного соціального податку.

За індикатором «Початок підприємницької діяльності» Україна посіла 76-ту позицію, набравши 87,3 бала з 100 можливих. Експерти зазначають, для того, щоб почати свою справу в Україні, необхідно пройти близько 6 дозвільних процедур, що займає у підприємця не менше 21 дня і потребує 1,2% від початкового капіталу підприємства.

Але все ж таки іноземні інвестиції в Україну на період 2015 року значно знизились, всупереч намаганням уряду покращити економічну та політичну ситуації в країні. За даними Державної служби статистики України обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України (акціонерний капітал нерезидентів) на 1 січня 2015 року становив 45,916 млрд дол., що на 11,140 млрд дол., або на 19,5% менше показника на початок року у 57,056 млрд дол. За інформацією Держстату, дані наводяться без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і Севастополя.

За інформацією Держстату, зниження обсягу інвестицій переважно зумовлене курсовою різницею, за рахунок чого акціонерний капітал знизився на 12,247 млрд дол., тоді як вплив акціонерного капіталу за рік був незначним і становив 1,167 млрд дол. за одночасного надходження 2,452 млрд дол. нових інвестицій.

Інвестиції надходили зі 131 країни світу. Основними інвесторами України, на яких припадає 83% від загального обсягу інвестицій, залишалися Кіпр – 13,711 млрд дол., Німеччина – 5,721 млрд дол., Нідерланди – 5,112 млрд дол., Російська Федерація – 2,724 млрд дол., Австрія – 2,526 млрд дол., Велика Британія – 2,146 млрд дол., Британські Віргінські острови – 1,998 млрд дол., Франція – 1,615 млрд дол., Швейцарія – 1,391 млрд дол. і Італія – 999,1 млн дол.

Більша частина інвестицій припадає на українську промисловість – 14,817 млрд дол., або 32,3% прямих інвестицій, а також на установи фінансової і страхової діяльності – 11,537 млрд дол., або 25,1%, підприємства оптової і роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 6,019 млрд дол., або 13,1%, організації з роботи з нерухомістю – 3,804 млрд дол., або 8,3%, наукові і технічні організації – 2,837 млрд дол., або 6,2% [4].

Заборгованість українських підприємств за кредитами і позиками, торговими кредитами і іншим зобов'язанням (борговим інструментам) перед прямими іноземними інвесторами на кінець року становила 8,568 млрд дол., загальний обсяг прямих інвестицій, включаючи акціонерний капітал і боргові інструменти, – 54,484 млрд дол.

Обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з України в економіку країн світу на кінець року становив 6,352 млрд дол., зокрема до країн ЄС – 6,036 млрд дол., або 95% від загального обсягу. Прямі інвестиції з України надходили до 46 країн світу, зокрема найбільша частка припадає на Кіпр (91,6%).

Вимоги українських прямих інвесторів за борговими інструментами до підприємств прямого інвестування за кордоном на кінець року становили 212 млн дол., загальний обсяг прямих інвестицій з урахуванням акціонерного капіталу і боргових інструментів – 6,564 млрд дол [4].

В такому складному економічному становищі Україна шукає шляхи залучення інвестицій та поліпшення інвестиційної привабливості для інвесторів. Одним із заходів стало проведення 28 квітня 2015 року міжнародної конференції на підтримку України. Було запропоновано вдосконалити законодавство про державні закупівлі, підвищення прозорості в управлінні державними компаніями, заходи зі скорочення регуляторного навантаження на бізнес, прийняття пакету антикорупційних законів і створення Національного антикорупційного бюро, а також прийняття законів про Рахункову палату України та засади державної допомоги, Закону про прокуратуру та Закону про судоустрій і статус суддів.

Учасники конференції, відзначили фінансову підтримку України в розмірі 11 млрд. євро, гарантовану ЄС, Європейським інвестиційним банком та ЄБРР, першу кредитну гарантію Сполучених Штатів на \$ 1 млрд, надану Україні в травні 2014 року, і другу кредитну гарантію на \$ 1 млрд, яка буде погоджена найближчим часом, а також додаткову третю програму макрофінансової допомоги ЄС в розмірі 1,8 млрд. євро і виплати в рамках існуючих програм макрофінансової допомоги.

Щоб забезпечити стаке фінансування програм енергоефективності пропонується створити український Фонд енергоефективності та Фонд донорів. Український Фонд працевлаштування за революційним механізмом, із залученням представників міжнародних фінансових організацій до органів управління та контролю, що забезпечить його прозорість. Україна встановить новий енергетичний баланс, при якому управління попитом на енергоносії, енергоефективність і диверсифікація постачальни-

ків енергоносіїв будуть відігравати ключову роль в енергетичній безпеці. Учасники також наголосили на необхідності якнайшвидшої розробки пакета нормативно-правових актів, які узгодять законодавство, що регулює ринок електроенергії, з європейськими нормами і стандартами.

Другим заходом є підписання Президентом України Указу «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Першочерговою є реалізація таких реформ і програм:

– дерегуляція та розвиток підприємництва. Середньостроковою метою дальших реформ у цій сфері є створення сприятливого середовища для ведення бізнесу, розвитку малого і середнього підприємництва, залучення інвестицій, спрощення міжнародної торгівлі та підвищення ефективності ринку праці. Необхідно скоротити кількість документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності та видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, скасувати регуляторні акти, які ускладнюють ведення підприємницької діяльності, скоротити кількість органів державного нагляду (контролю), забезпечити надання послуг для громадян та бізнесу в електронному вигляді.

– податкова реформа. Головними напрямками реформи є перехід від наглядово-каральної функції фіскальних органів до обслуговуючої, що допомагає у нарахуванні та проведенні сплати податків, а не має на меті наповнення бюджету за рахунок фінансових санкцій та переplat; зменшення кількості податків, їх розміру та спрощення порядку розрахунку і сплати; впровадження електронних сервісів для платників податків; зменшення податкового навантаження на заробітну плату з метою її детінізації;

– програма енергонезалежності. Основними цілями державної політики у цій сфері є: зниження енергоємності валового внутрішнього продукту (на 20 відсотків до кінця 2020 року) шляхом забезпечення (впровадження) 100 відсотків обов'язкового комерційного обліку споживання енергоресурсів (енергії та палива), переходу до використання енергоефективних технологій та обладнання, зокрема через механізм залучення енерго сервісних компаній, реалізації проектів з використанням альтернативних джерел енергії; перехід на нову модель їх функціонування; інтеграція енергосистеми України з континентальною європейською енергосистемою ENTSO-E; реорганізація публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» відповідно до Третього енергетичного пакету Європейського Союзу;

– програма популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі. Головна мета – формування довіри до України, спрямування її позиціонування у світі на користь політичним та економічним інтересам нашої держави, а також на зміцнення її національної безпеки і відновлення територіальної цілісності. Ключове завдання – формування позитивного іміджу України як європейської, демократичної, конкурентоздатної держави із сприятливим бізнес-кліматом, зі своїм унікальним місцем у світовому розподілі праці та інтегрованої у глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Реалізація цієї стратегії передбачає досягнення 25 ключових показників, що оцінюють хід виконання реформ та програм:

1) у рейтингу Світового банку «Doing Business» Україна посяде місце серед перших 30 позицій;

2) кредитний рейтинг України – Рейтинг за зобов'язаннями в іноземній валюті за шкалою рей-

тингового агентства Standard and poors – становитиме не нижче інвестиційної категорії «BBB»;

3) за глобальним індексом конкурентоспроможності, який розраховує Всесвітній Економічний Форум (WEF), Україна увійде до 40 кращих держав світу;

4) валовий внутрішній продукт (за паритетом купівельної спроможності) у розрахунку на одну особу, який розраховує Світовий банк, підвищиться до 16 000 доларів США;

5) чисті надходження прямих іноземних інвестицій за період 2015 -2020 років за даними Світового банку складуть понад 40 млрд доларів США;

6) максимальне відношення дефіциту державного бюджету до валового внутрішнього продукту за розрахунками Міжнародного валютного фонду не перевищуватиме 3 відсотки;

7) максимальне відношення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до валового внутрішнього продукту за розрахунками Міжнародного валютного фонду не перевищуватиме 60 відсотків (відповідно до Маастрихтських критеріїв конвергенції);

8) енергоємність валового внутрішнього продукту складе 0,2 тонни нафтового еквівалента на 1000 доларів США валового внутрішнього продукту за даними Міжнародного енергетичного агентства;

9) витрати на національну безпеку і оборону становитимуть не менше 3 відсотків від валового внутрішнього продукту;

10) чисельність професійних військових на 1000 населення збільшиться із 2,8 до 5,6 осіб за розрахунками Стокгольмського міжнародного інституту дослідження миру;

11) за індексом сприйняття корупції, який розраховує Transparency International, Україна увійде до 50 кращих держав світу;

12) за результатами опитування рівень довіри експертного середовища (адвокати, юристи) до суду становитиме 70 відсотків;

13) за результатами загальнонаціонального опитування рівень довіри громадян до органів правопорядку становитиме 70 відсотків;

14) оновлення кадрового складу державних службовців у правоохоронних органах, судах, інших державних органах на 70 відсотків;

15) ліміт частки одного постачальника в загальному обсязі закупівель будь-якого з енергоресурсів складатиме не більше 30 відсотків;

16) середня тривалість життя людини за розрахунками Світового банку підвищиться на 3 роки;

17) питома вага місцевих бюджетів становитиме не менше 65 відсотків у зведеному бюджеті держави;

18) частка проникнення широкосмугового Інтернету за даними Світового банку складатиме 25 абонентів на 100 осіб;

19) 75 відсотків випускників загальноосвітніх навчальних закладів володітимуть щонайменше двома іноземними мовами, що підтверджуватиметься міжнародними сертифікатами;

20) Україна візьме участь у міжнародному дослідженні якості освіти PISA та увійде до 50 кращих держав – учасниць такого дослідження;

21) Україна разом із Світовим банком розробить показник добробуту громадян, визначиться з його цільовим значенням та проводитиме моніторинг змін такого показника;

22) за результатами загальнонаціонального опитування 90 відсотків громадян України відчуватимуть гордість за свою державу;

23) під час участі у XXXII літніх Олімпійських іграх Україна завоює щонайменше 35 медалей;

24) за глобальним індексом конкурентоспроможності у боротьбі за таланти, який розраховує одна з провідних світових бізнес-шкіл INSEAD), Україна увійде до 30 кращих держав світу;

25) 20 фільмів українського виробництва вийдуть у широкий прокат у 2020 році.

Висновки і пропозиції. Аналіз інвестиційної привабливості України демонструє негативний

вплив російської агресії на економічну ситуацію, яка визначає залучення інвестицій у державу. Поглиблення економічної кризи, викликаної збройними заворушеннями, призводить до довготривалої нестабільності, що відіграє вирішальну роль у зриві потоку інвестицій в українську економіку. Але урядом вживаються всі заходи для виходу з кризи.

Список літератури:

1. Гаврилук О. В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О. В. Гаврилук // Фінанси України. – 2010. – № 5. – С. 34-41.
2. Долінська Т. Інвестиційний клімат України та шляхи його формування / Т. Долінська // Наукові праці НДФІ. – 2010. – № 4. – С. 86-89.
3. Зюкова Н. Б. Інвестиційний потенціал як основа економічного зростання / Н. Б. Зюкова // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 9.
4. Офіційний сайт Держстату України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

Полищук А.А., Кифик И.И.

Винницький торгово-економічний інститут
Київського національного торгово-економічного університета

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ УКРАИНЫ И ПУТИ ЕЕ УЛУЧШЕНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Аннотация

В статье раскрывается вопрос инвестиционной привлекательности Украины и анализируются возможные варианты улучшения ситуации с учетом современных тенденций и факторов внешней среды.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность, индекс инвестиционной привлекательности, инвестиционный климат.

Polishchuk O.A., Kyfyk I.I.

Vinnitsia Institute of Trade and Economics
Kyiv National University of Trade and Economics

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE AND WAYS OF ITS IMPROVEMENT IN MODERN CONDITIONS

Summary

The article deals with the question of investment attractiveness of Ukraine and analyzes possible improvements taking into account current trends and environmental factors.

Keywords: investments, investment attractiveness, index of investment attractiveness, investment climate.